

आपतकालीन् बाल उद्धार कोष (स्थापना र सञ्चालन) कार्यविधि, २०८०

मन्थली नगरपालिकाको नगर कार्यपालिकाबाट मिति २०७९ कार्तिक १७ गते स्वीकृत भएको आपतकालीन् बाल उद्धार कोष (स्थापना र सञ्चालन) कार्यविधि, २०८० स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (३) बमोजिम सर्वसाधारणको जानकारीका लागि प्रकाशित गरिएको छ ।

विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको उद्धार, अस्थायी संरक्षण, स्वास्थ्य उपचार, मनोसामाजिक सहयोग, पारिवारिक पुनर्मिलन तथा पुनर्स्थापना गराउनका लागि एक कोष स्थापना गर्न आवश्यक भएकाले बालबालिका सम्बन्धी ऐन २०७५ को दफा ६३ तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १०२ को उपदफा २ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी मन्थली नगरपालिकाले यो कार्यविधि बनाएको छ ।

१. **कोषको नाम र प्रारम्भ :** (क) यस कोषको नाम “आपतकालीन् बाल उद्धार कोष (स्थापना र सञ्चालन) कार्यविधि, २०८०” रहेको छ ।

(ख) यो कार्यविधि नगर कार्यपालिकाको बैठकबाट पारित भएपश्चात स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित भएको मितिदेखि लागू हुनेछ ।

२. **परिभाषा :** (क) “ऐन” भन्नाले सघीय संसदले बनाएको बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ सम्भन्तु पर्दछ ।

(ख) “विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिका” भन्नाले नियम ३ बमोजिमका बालबालिका सम्भन्तु पर्दछ ।

(ग) “कोष” भन्नाले नियम ४ बमोजिमको बाल कोष सम्भन्तु पर्दछ ।

- (घ) “समिति” भन्नाले नियम ७ बमोजिम गठित कोष सञ्चालक समिति सम्झनु पर्दछ ।
- (ङ) “कार्यविधि” भन्नाले मन्थली नगरपालिका आपतकालीन बाल उद्धार कोष (स्थापना र सञ्चालन) कार्यविधि -२०८० भन्ने सम्झनु पर्दछ ।
- (च) “नगरपालिका” भन्नाले मन्थली नगरपालिका भन्ने सम्झनु पर्दछ ।

३. **विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिका** : विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिका अन्तर्गत निम्न बालबालिका पर्दछन् । क) ऐनको दफा ४८ बमोजिमका बालबालिका,

- ख) नगर कार्यपालिकाले विशेष संरक्षण आवश्यकता भएका बालबालिका भनी तोकिदिएका अन्य बालबालिका सम्झनु पर्नेछ ।

४. **कोषको स्थापना** : (१) नगरपालिका क्षेत्रभित्र विशेष संरक्षणका आवश्यकता भएका बालबालिकालाई उद्धार, अस्थायी संरक्षण, स्वास्थ्य उपचार, मनोसामाजिक सहयोग, पारिवारिक पुनर्मिलन तथा पुनर्स्थापना गराउने काम समेतकालागि एक बाल कोषको स्थापना गरिने छ ।

- (२) कोषमा देहाय बमोजिमको रकमहरू रहने छन् : (क) संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकारबाट प्राप्त रकम,
- (ख) विदेशी सरकार, अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्था वा व्यक्तिबाट प्राप्त रकम,
- (ग) स्वदेशी संघ, संस्था वा व्यक्तिबाट प्राप्त रकम,
- (घ) अन्य कुनै स्रोतबाट प्राप्त रकम ।
- (३) नियम (२) को खण्ड (ख) बमोजिम रकम प्राप्त गर्न प्रचलित कानून बमोजिम स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

५. **कोषको उपयोग :** कोषको रकम देहायको कामको लागि उपयोग गरिने छ : (क) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको पहिचान गर्न,
- (ख) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको उद्धार गर्न,
- (ग) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको अस्थायी संरक्षण गर्न,
- (घ) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको स्वास्थ्य उपचार तथा मनोसामाजिक सहयोग गर्न,
- (ङ) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको परिवार खोजी गरी पुनर्मिलन तथा पुनर्स्थापना गर्न,
- (च) खण्ड (क) देखि (ङ) मा उल्लेखित कार्यसँग सम्बन्धित अन्य आवश्यक कार्य गर्न ।

६. **कोषको रकम उपयोग गर्न नपाइने :** सञ्चालक समितिको बैठकभत्ता, खाजा, भ्रमण मसलन्द, छपाइ, पत्रपत्रिका, विज्ञापन लगायतका कुनै पनि प्रशासनिक कार्यका निमित्त कोषको रकम खर्च गर्न पाइने छैन ।

तर दफा ४ बमोजिमको कार्य सम्पादन गर्न लाग्ने यातायातको प्रयोग लगायतका अत्यावश्यकीय कार्यमा रकम खर्च गर्न यस दफाले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

७. **समितिको गठन :** (१) कोषको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने कामका लागि एक कोष सञ्चालन समिति रहनेछ ।

- (२) समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ :

१	नगर -प्रमुख	अध्यक्ष
२	नगर उप -प्रमुख	सदस्य
३	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य
४	जिल्ला प्रशासन कार्यालय अधिकृत प्रतिनिधि	सदस्य

५	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	
	प्रतिनिधि	सदस्य
६	शिक्षा शाखा प्रमुख	सदस्य
७	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	सदस्य
८	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	रामेछाप, सभापति	सदस्य
९	नेपाल पत्रकार महासंघ, अध्यक्ष	सदस्य
१०	समाज कल्याण शाखा प्रमुख	सदस्य
११	नगर स्तरीय बाल संजाल - संयोजक	सदस्य
१२	नगरपालिकामा काम गर्ने सामाजिक संस्थाहरू मध्येबाट	
	नगर प्रमुखले मनोनयन गरेको एक जना प्रतिनिधि	सदस्य
१३	महिला बालबालिका उप-शाखा प्रमुख	सदस्य सचिव

(३) उपनियम (२) को खण्ड (ड) बमोजिमको सदस्यको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ र निजको पुनः मनोनयन हुन सक्नेछ ।

८. समितिको काम, कर्तव्य, अधिकार : समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ : (क) कोष वृद्धिको लागि स्रोतको खोजी गर्ने, आवश्यक रचनात्मक तथा प्रबर्द्धनात्मक क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने,

- (ख) कोषको रकमको संरक्षण गर्ने,
- (ग) दफा ४ बमोजिम कोषको रकम उपयोग गर्ने,
- (घ) कोषमा रहेको रकम खर्च वा वितरण सम्बन्धी मापदण्ड बनाई लागू गर्ने,
- (ङ) तत्काल खर्च नहुने कोषको रकम अक्षय कोषमा राख्ने वा अन्य क्षेत्रमा लगानी गर्ने सम्बन्धी मापदण्ड बनाई लागू गर्ने,
- (च) विशेष संरक्षणका आवश्यकता भएका बालबालिकाका क्षेत्रमा काम गरिरहेका वा गर्न इच्छुक संघ, संस्था वा

व्यक्तिसँग समन्वय गर्ने,

- (छ) कोषको आय व्ययको विवरण, लेखा परीक्षण प्रतिवेदन वार्षिक रूपमा कार्यपालिका बैठकमा पेस गर्ने,
- (ज) समितिबाट गरिने कार्यक्रमको अनुगमन गर्ने वा गराउने,
- (झ) विशेष संरक्षणका आवश्यकता भएका बालबालिकाको संरक्षणको निम्ति आवश्यक अन्य उपयुक्त कार्य गर्ने, गराउने ।

९. **समितिको बैठक र निर्णय :** (१) कोष व्यवस्थापन तथा सञ्चालक समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार बस्नेछ,

- (२) समितिको बैठक अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ,
- (३) समितिको बैठक बस्नुभन्दा कम्तिमा २४ घण्टा अगाडि समितिको सदस्य सचिवले बैठकमा छलफल हुने कार्यसूची सहितको सूचना सबै सदस्यहरूलाई दिनु पर्नेछ,
- (४) समितिको कूल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशतभन्दा बढी सदस्यहरू उपस्थित भएमा समितिको बैठकका लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिने छ,
- (५) समितिको बैठकको अध्यक्षता समितिको अध्यक्षले गर्नेछ । अध्यक्षको अनुपस्थितिमा बालबालिकाको क्षेत्र हेर्ने नगरपालिकाको विषयगत समितिका संयोजकले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ,
- (६) सञ्चालक समितिले सर्वसम्मतका आधारमा निर्णय गर्नेछ । सर्वसम्मत नभएमा बहुमतको निर्णयलाई समितिको निर्णय मानिने छ । सदस्यहरूको मत बराबर भएमा अध्यक्षले निर्णायक मत दिनेछ,
- (७) समितिले आवश्यकता अनुसार कुनै व्यक्तिलाई समितिको बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछन् । आमन्त्रित सदस्यदको

मताधिकार हुने छैन,

- (८) समितिको निर्णय समितिको सदस्य सचिवले प्रमाणित गरी राख्नु पर्नेछ,
- (९) समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य व्यवस्था समितिले आफैँ निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ ।

१०. सहयोग सम्बन्धी मापदण्ड: (१) नगरपालिका भित्र विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएको बालबालिका छु भनी कसैले समितिसमक्ष निवेदन दिन वा लिखित वा मौखिक रूपमा जानकारी गराउन सक्नेछन् ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिम जानकारी प्राप्त भएपछि सदस्य सचिवले आवश्यक सोधपुछ गरी यथार्थ विवरण पत्ता लगाउने छन् ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिमको प्रक्रियापछि विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएको बालबालिकालाई सहयोग आवश्यक छ भन्ने लागेमा निजले समितिको बैठक आह्वान गर्ने छन् ।
- (४) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको निमित्त समितिले देहाय बमोजिमको आर्थिक सहयोगको निर्णय गर्नेछ :
 - (क) कोषबाट एक पटकमा बढीमा रु. १०,०००/- सम्म सहयोग गर्न सकिने छ ।
 - (ख) सहयोग गर्नुपर्ने रकम सम्भव भएसम्म चेकमार्फत् रकम भुक्तानी दिनु पर्नेछ ।
 - (ग) कोषबाट सामान्यतः एक जनालाई एकपटक सहयोग गरिने छ । तर, विशेष स्थितिमा समितिको निर्णयले थप सहयोग पटक/पटक सहयोग गर्न

सकिने छ ।

- (५) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकालाई तत्काल उद्धार, संरक्षण वा उपचार नगरेमा मानवीय क्षति वा गम्भीर परिणाम हुने देखिएमा सदस्य सचिवको सिफारिसमा अध्यक्षले कोषबाट तत्काल सम्बन्धित बालबालिकाको निमित्त दस हजार रूपैयाँ उपलब्ध गराउन सक्ने छन् ।
- (६) उपनियम (५) बमोजिम बालबालिकालाई रकम उपलब्ध गराइएकोमा त्यसरी रकम उपलब्ध गराइएपछि बस्ने समितिको बैठकबाट सो खर्चको अनुमोदन गराउनु पर्नेछ,
- (७) समितिले विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको उद्धार, अस्थायी संरक्षण, स्वास्थ्य उपचार, मनोसामाजिक सहयोग, पारिवारिक पुनर्मिलनका निमित्त आर्थिक सहयोग बाहेकका अन्य कार्यक्रमका लागि अलग्गै मापदण्ड बनाउन सक्ने छ ।

११. खाताको सञ्चालन : (१) कोषको रकम समितिले कुनै वाणिज्य बैंकमा खाता खोली जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

- (२) बैंक खाताको सञ्चालन प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र लेखा प्रमुखको संयुक्त दस्तखतबाट हुनेछ ।

१२. कोषको लेखा र लेखा परीक्षण : (१) कोषको आय व्ययको लेखा नगरपालिकाले अपनाएको नियम बमोजिम राखिने छ ।

- (२) कोषको आय तथा व्ययको लेखापरीक्षण नगरपालिकाले बनाएको नियम बमोजिम हुनेछ ।

१३. रकम फ्रिज नहुने : प्रचलित कानूनमा जेसुकै लेखिएको भए पनि कोषको रकम आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्म खर्च नभई बाँकी रहेमा

पनि फ्रिज हुने छैन ।

१४. **प्रतिवेदन प्रकाशन गर्नुपर्ने** : (१) समितिले आफूले गरेको कामको प्रतिवेदन वार्षिकरूपमा नगर कार्यपालिका समक्ष पेस गर्नु पर्नेछ ।

(२) उप नियम (१) बमोजिमको प्रतिवेदन नगर कार्यपालिकाले वार्षिकरूपमा प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

१५. **कोषको सचिवालय** : कोषको सचिवालय नगर कार्य पालिकाको कार्यालयमा रहने छ ।

१६. **अभिलेख राख्ने** : समितिले आफूले गरेको काम कारबाहीहरूको अभिलेख दुरुस्त राख्नु पर्नेछ ।

१७. **संशोधन, स्वतः निष्क्रिय तथा खारेजी**: (१) नगरपालिकाले आवश्यक ठानेमा कार्यविधि संशोधन गर्न सक्नेछ ।

(२) नगरपालिकाले कोषको आवश्यक नठानेमा कोष खारेज गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम कोष खारेज भएमा कोषको रकम नगरपालिकामा स्वतः हस्तान्तरण हुनेछ ।

(४) यस कार्यविधिमा लेखिएका प्रावधान प्रचलित कानुनसँग बाभिएमा बाभिएको हदसम्म स्वतः निष्क्रिय हुनेछ ।